

TIEN GOUDEN REGELS IN HET BESTUURSRECHT **Een onvolledig maar nuttig overzicht**

1. Inspraak en beroep zijn (noodzakelijke) rechten, geen gunsten.

Overheidsbestuur werkt (te) vaak middels het zogenaamde piepsysteem: als er niemand reageert op een plan of besluit, dan is er blijkbaar geen probleem. Maar, niet onbelangrijk, iedereen maakt fouten. Daarin zijn ambtenaren zeker geen uitzondering. Of, om het om te draaien: de belastingdienst neemt ook niet zonder meer aan dat alle belastingaangiften juist zijn. Kortom, maak gebruik van het procesrecht indien dat nodig lijkt.

2. Het bestuur is openbaar.

Dat betekent dat ook de wetten, regels, besluiten en vergunningaanvragen openbaar zijn. Vaak zijn besluiten digitaal beschikbaar. De ambtenaar is verplicht procedurestukken (de vergunningaanvraag, oude vergunningen, controlerapporten) in te laten zien en/of in kopie ter beschikking te stellen. Let daarbij wel op, want er zijn gemeenten die schandalig hoge kopieerkosten rekenen. Overigens zijn die in rekening gebrachte kosten (leges) eventueel ook aanvechtbaar.

3. De rechter kan je alleen helpen als er ook een officieel besluit ligt.

Meestal is wel duidelijk of er een aanvechtbaar overheidsbesluit ligt. Dit is bijvoorbeeld een besluit op vergunningaanvraag. In het besluit moet de beroepsmogelijkheid genoemd worden. Mocht er twijfel zijn: de Algemene wet bestuursrecht noemt in artikel 1.3 een definitie van een overheidsbesluit. Een besluit is pas een bij de rechter aanvechtbaar besluit als het is gericht op 'enig rechtsgevolg'. Bijvoorbeeld een brief met algemene informatie is geen besluit.

4. Zoek uit of je belanghebbende bent in de procedure die je wil beginnen.

Dit is met name van belang als anderen (bijvoorbeeld je buurman) plannen hebben die ten koste dreigen te gaan van je eigen (woon)belangen. Tot voor kort was iedereen belanghebbende in milieuzaken en bestemmingsplanzaken. In een vlag van verstandsverbijstering heeft de wetgever onlangs deze zogenaamde 'actio popularis' uit de wet gehaald. Nu bestaat in die zaken dezelfde situatie als bijvoorbeeld altijd in bouwvergunningprocedures heeft gegolden: het besluit moet particulieren 'direct in hun belangen raken' om belanghebbende te zijn. Dit is natuurlijk mede afhankelijk van hoe ingrijpend het besluit is waarvoor of waartegen wordt geageerd. Een carport heeft minder milieugevolgen dan een grootschalige afvalverbrandingsinstallatie. Belangenorganisaties (stichting of vereniging) die bijvoorbeeld een milieuprocedure willen beginnen moeten in hun doelstelling het betreffende milieubelang expliciet noemen om ontvankelijk te zijn. Indien aan die voorwaarde is voldaan, dan worden ze voor de wet erkend als belanghebbend.

5. Voordat er een officieel besluit ligt, ligt er vaak (niet altijd) eerst een ontwerpbesluit.

Als er een ontwerpbesluit ligt dan is het noodzakelijk om goed te reageren op het ontwerpbesluit middels zienswijzen (voorheen bedenkingen genaamd). Deze brief richt je aan de betrokken overheid. De argumenten die in deze brief niet worden genoemd, kunnen later niet meer worden aangevoerd (!). Dat betekent dat je in deze brief al je bezwaren - ten minste kort- moet noemen. Wees daarom niet bang te veel bezwaren te noemen. Beter te veel dan te weinig. Reageer ook tijdig. Buiten de termijn ben je niet ontvankelijk.

6. Zorg dat je de relevante feiten van de zaak zo goed mogelijk op een rijtje hebt.

Feiten zijn heel belangrijk in de rechtspraak. Veel wetten en regels bestaan uit het classificeren van feiten: Meten, wegen, indelen in een categorie, enzovoort. Naast wetten en regels draaien rechtszaken vooral om feiten. Met het enkel beter kennen van de feiten dan de ambtenaren kan je soms je zaak al winnen. Welke feiten relevant zijn is natuurlijk sterk afhankelijk van de zaak en de daarvoor geldende wet- en regelgeving.

7. Als je in beroep gaat dan gelden zeer strikte procedureregels en -termijnen.

Daarin bestaat geen soepelheid. Als er te laat griffierecht wordt betaald, niet tijdig een juiste machtiging wordt overlegd, of niet tijdig beroep wordt ingesteld, dan is dat eenvoudig het einde van de zaak.

8. De rechter kan je alleen helpen als er wetten en/of regels zijn geschonden.

De rechter kan je niet helpen als je het niet eens bent met een politiek besluit. Althans, niet voor zover er geen wetten en/of regels zijn geschonden. Kortom, de rechtszaal is in principe niet bruikbaar om het politieke debat voort te zetten. Of het zou uitsluitend voor de krant moeten zijn bedoeld.

9. Bij de groenteman koop je groenten en bij de bakker koop je brood.

In milieuzaken kan je enkel milieu-argumenten noemen. In bouwzaken enkel bouwargumenten. Maar, om precies te zijn: soms ligt het ook toch wat ingewikkelder. Weet in ieder geval dat de rechter alleen kan kijken naar de belangen die de betrokken wet(ten) noemen. Bij een Wet milieubeheervergunningzaak van je burens kan je in ieder geval geen bezwaar maken omdat je huis in waarde daalt, aangezien dit geen milieubelang is.

10. Laat toch altijd een deskundige meekijken.

Je kan veel zelf doen. Dat kan erg interessant zijn, misschien ook leuk, en bespaart bovendien vaak kosten. Maar als laatste tip moet ik toch noemen: als je je zaak zelf wil doen, laat dan toch ook een deskundige naar je brieven kijken voor *feed back*, bijvoorbeeld op basis van een afgesproken aantal uren. Want: door sommige fouten kunnen belangrijke kansen worden gemist. Er zijn juristen die niet open staan voor deze wat passievere rol: ze willen de procedures van begin tot einde zelf in de hand willen houden. Bij Wösten juridisch advies is een *second opinion* onder voorwaarden mogelijk. Voorwaarde is onder meer dat de zaak tijdig en zo volledig mogelijk wordt aangeboden.

Het auteursrecht op deze tekst blijft gehandhaafd.
Enkel de integrale, ongewijzigde tekst is vrij voor verspreiding.
VW v.06/07